

ผลของการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มต่อพฤติกรรม
การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ

นางสาวธราทิพย์ วงศ์พันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1416-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF LEARNING BY USING VIDEO SYMBOLIC MODELING AND GROUP
DISCUSSION ON CARING BEHAVIORS OF STAFF NURSES

Miss Taratip Wongphan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1416-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้ชีวิตทัศนร่วมกับการ
อภิปรายกลุ่มต่อพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ

โดย

นางสาวธราทิพย์ วงศ์พันธ์

สาขาวิชา

การพยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวิชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

ธราทิพย์ วงศ์พันธ์ : ผลของการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มต่อพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ (EFFECTS OF LEARNING BY USING VIDEO SYMBOLIC MODELING AND GROUP DISCUSSION ON CARING BEHAVIORS OF STAFF NURSES) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ รอดคำดี, 123 หน้า. ISBN 974-03-1416-3

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบเบื้องต้นแบบกลุ่มเดี่ยววัดซ้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มต่อพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ โดย เปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลประจำการระหว่างก่อนและหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลโพธิ์ไทรระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 15 คน ซึ่งได้ผ่านการเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วยวีดิทัศน์ตัวแบบสัญลักษณ์ คู่มือการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่ม และแบบสังเกตพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลประจำการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายวิลคอกสัน (Wilcoxon Signed Ranks Test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโดยรวมของพยาบาลประจำการหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มดีกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยด้านความเห็นอกเห็นใจของพยาบาลประจำการหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มและก่อนการเรียนไม่แตกต่างกัน
3. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยด้านความสามารถในการดูแลของพยาบาลประจำการหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มดีกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยด้านความเชื่อมั่นไว้ใจของพยาบาลประจำการหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มดีกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยด้านจิตสำนึกความถูกต้องทางศีลธรรมจรรยาของพยาบาลประจำการหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มไม่สามารถสรุปได้ว่าดีกว่าก่อนการเรียนเป็นผลมาจากการทดลอง
6. พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยด้านความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงานการดูแลของพยาบาลประจำการหลังการเรียนจากตัวแบบสัญลักษณ์โดยใช้วีดิทัศน์ร่วมกับการอภิปรายกลุ่มดีกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต *ธราทิพย์ วงศ์พันธ์*

ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ประพนธ์ รอดคำดี*

4377563136 : MAJOR NURING EDUCATION

KEY WORD : CARING BEHAVIORS / SYMBOLIC MODELING / GROUP DISCUSSION

TARATIP WONGPHAN : EFFECTS OF LEARNING BY USING VIDEO
SYMBOLIC MODELING AND GROUP DISCUSSION ON CARING
BEHAVIORS OF STAFF NURSES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.
BRANOM RODCUMDEE, Ph.D : 123 pp. ISBN 974-03-1416-3

This is a pre-experimental research of one group repeated measures. The purpose of this study was to investigate the effects of learning by using video symbolic modeling and group discussion on caring behaviors of staff nurses by compare caring behaviors of staff nurses between before and after learning from symbolic modeling using video and group discussion. The samples were 15 staff nurses working at Phosai Hospital from January 2002 to March 2002 , selected by purposive criteria. The instruments used were video symbolic models, the manual for using symbolic modeling and group discussion, and the observation check list for caring behaviors of staff nurses. The data were analyzed by mean of standard deviation and Wilcoxon Signed Ranks Test.

The major findings were as follows :

1. The total caring behaviors of staff nurses after learning by using video symbolic modeling and group discussion were better than before, statistically significant at the level of .05.
2. The compassion dimension of caring behaviors before and after learning by using video symbolic modeling and group discussion was not statistically significant difference.
3. The competence dimension of caring behaviors after learning by using video symbolic modeling and group discussion were better than before, statistically significant at the level of .05.
4. The confidence dimension of caring behaviors after learning by using video symbolic modeling and group discussion were better than before, statistically significant at the level of .05.
5. The conscience dimension of caring behaviors after learning by using video symbolic modeling and group discussion could not make a conclusion that the better result effected by the treatment.
6. The commitment dimension of caring behaviors after learning by using video symbolic modeling and group discussion were better than before, statistically significant at the level of .05.

Field of study.....Nursing Education.....

Student's signature.....*Thiraporn Wongphan*.....

Academic year.....2001.....

Advisor's signature.....*Branch Rodcumdee*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยสนับสนุน ชี้แนะให้ข้อคิดเห็นและเป็นที่กำลังใจที่ดีมาโดยตลอด และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนบางส่วนมาจากทุนสนับสนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวัชชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดในแง่มุมต่างๆ และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรม สั่งสอนด้วยความรัก ความอบอุ่น ตลอดระยะเวลาของการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลโพธิ์ไทร หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างานผู้ป่วยใน บุคลากรทางการพยาบาลในหอผู้ป่วยทุกคน รวมทั้งพยาบาลและนักแสดงในวีดิทัศน์ทุกคน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทำวีดิทัศน์ โดยทุกท่านได้ให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในทุกขั้นตอนของการถ่ายทำวีดิทัศน์ การทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

ธราทิพย์ วงศ์พันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้.....	8
สื่อการสอน.....	27
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดูแล.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	67
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	70
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	94
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	101
ภาคผนวก ข. หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	103
ภาคผนวก ค. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
ภาคผนวก จ. ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วย ของพยาบาลประจำการ.....	121
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	123

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. สรุบบนแบบสังเกตพฤติกรรมกรการดูแลผู้ป่วย จำแนกตามแบบสังเกต และพฤติกรรมกรการดูแลรายด้าน ตามกรอบแนวคิดพฤติกรรมกรการดูแลของ Roach.....	69
2. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพยาบาล.....	80
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมกรการดูแลผู้ป่วยรายด้านและโดยรวมของพยาบาลประจำกรการก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2.....	81
4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมกรการดูแลผู้ป่วยรายด้านและโดยรวมของพยาบาลประจำกรการก่อนการทดลองครั้งที่ 2 และหลังการทดลอง.....	83

สารบัญแนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. ขั้นของการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ.....	10
2. ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้.....	10
3. แสดงถึงกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกต.....	13
4. ขั้นตอนการสร้างตัวแบบพฤติกรรมและการดูแลผู้ป่วยของพยาบาล.....	76
5. ขั้นตอนการผลิตสื่อวีดิทัศน์.....	77
6. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	78